

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 16.5.2007
COM(2007) 255 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

2007. ÉVI KONVERGENCIAJELENTÉS CIPRUSRÓL

(készült az EK-Szerződés 122. cikke (2) bekezdésével összhangban, Ciprus kérésére)

{SEC(2007) 623}

1. A JELENTÉS CÉLJA

A Szerződés 122. cikkének (2) bekezdésével összhangban a Bizottság és az EKB legalább két évente egyszer, vagy valamely eltéréssel rendelkező tagállam kérésére jelentést tesz a Tanácsnak arról, hogy az eltéréssel rendelkező tagállamok milyen előrelépéseket tettek a gazdasági és monetáris unió megvalósítására vonatkozó kötelezettségeik teljesítése terén.

Ez a jelentés Ciprus 2007. február 13-án benyújtott kérésére készült. A ciprusi konvergenciahelyzet részletesebb vizsgálata e jelentés (SEC(2007) 623) technikai mellékletében olvasható.

A Bizottság és az EKB által készített jelentések tartalmára a Szerződés 121. cikkének (1) bekezdése irányadó. Ez a cikk előírja, hogy a jelentéseknek tartalmazniuk kell a nemzeti jogszabályok, ezen belül a nemzeti központi bank alapokmánya és a Szerződés 108. és 109. cikke, valamint a KBER és az EKB alapokmánya (KBER-alapokmány) közötti összeegyeztethetőség vizsgálatát. A jelentéseknek továbbá meg kell vizsgálniuk, hogy a konvergenciakritériumok alapján (árstabilitás, állami költségvetési helyzet, árfolyam-stabilitás, hosszú távú kamatlábak) és számos más, a 121. cikk (1) bekezdésének utolsó albekezdésében említett tényező figyelembevételével elérték-e az érintett tagállamban a fenntartható konvergencia magas fokát. A négy konvergenciakritériumot bővebben egy, a Szerződéshez csatolt jegyzőkönyv ismerteti (a konvergenciakritériumokról szóló 21. jegyzőkönyv).

Ez a jelentés csak azokat a területeket vizsgálja, amelyek a Ciprusi Köztársaság kormányának tényleges ellenőrzése alá tartoznak, a 2003-as csatlakozási okmányhoz mellékelt 10. jegyzőkönyvben meghatározottak szerint, ahogyan az az összes többi vonatkozó eljárás során történt (pl. túlzott hiány esetén követendő eljárás, Lisszabon, részvétel az ERM II-ben).

A **nemzeti jogszabályok**, ezen belül a nemzeti központi bankok alapokmánya, és a Szerződés 108. és 109. cikke, valamint a KBER alapokmánya közötti összeegyeztethetőség vizsgálata megköveteli a megfelelés értékkelését a monetáris finanszírozás tilalma (EKSz 101. cikk); a kiváltságos hozzáférés tilalma (EKSz 102. cikk); a KBER célkitűzéseivel való konzisztencia (EKSz 105. cikk (1) bekezdése); a központi bank függetlensége (EKSz 108. cikk) és a nemzeti központi bankoknak a KBER-be történő integrálódása (az EK-Szerződés és a KBER-alapokmány több cikke) tárgyában.

Az **árstabilitási kritérium** meghatározása a Szerződés 121. cikke (1) bekezdésének első francia bekezdésében szerepel. „az árstabilitás magas fokának elérése [...] olyan inflációs ráta esetén áll fenn, amely közel esik az árstabilitás tekintetében legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállaméhoz”.

A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 3. cikke továbbá úgy rendelkezik, hogy „az árstabilitás kritériuma [...] azt jelenti, hogy a tagállam fenntartható árstabilitással és a vizsgálatot megelőző egy éves időszakon keresztül az árstabilitást illetően legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállam átlagos inflációs rátáját legfeljebb 1,5 százalékponttal meghaladó inflációs rátával rendelkezik. Az inflációt az összehasonlítható alapon álló fogyasztói árindexek révén mérik, a nemzeti meghatározásokban lévő különbségek figyelembevételével”. Az előírt fenntarthatóság miatt a kielégítő inflációs teljesítményt alapvetően nem az ideiglenes tényezők, hanem az inputköltségek és más, az árak alakulását strukturális szempontból befolyásoló tényezők alakulása révén kell elérni. Ezért a konvergencia vizsgálata magában foglalja az infláció mögöttes tényezőinek és a középtávú kilátásoknak az értékelését is. Értékeli azt is, hogy az ország az elkövetkező hónapokban valószínűleg megfelel-e a referenciaértéknek¹.

Az inflációs referenciaérték a számítások szerint 2007 márciusában² 3,0%, a három legjobban teljesítő tagállam pedig Finnország, Lengyelország és Svédország volt.

A Szerződés az *árfolyam-kritériumra* a 121. cikk (1) bekezdésének harmadik francia bekezdésében úgy hivatkozik, mint „az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusa által előírt normál ingadozási sávok betartása legalább két évig anélkül, hogy egy másik tagállam valutájával szemben leértékelésre kerülne sor”.

A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 3. cikke kimondja: „Az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusában való részvétel kritériuma (...) azt jelenti, hogy a tagállam az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusa által előírt normál ingadozási sávokat a vizsgálatot megelőző legalább két éven keresztül, komolyabb feszültségek nélkül betartja”. Így különösen, ugyanezen időszak alatt a tagállam saját kezdeményezésére semelyik másik tagállam valutájával szemben nem értékelte le valutájának bilaterális központi árfolyamát”.

Az e jelentésben az árfolyam-stabilitás értékelésére szolgáló kétéves időszak a 2005. április 27. és a 2007. április 26. közötti időszak.

A *költségvetési egyenlegre* vonatkozó konvergenciakritériumot a Szerződés 121. cikke (1) bekezdésének második francia bekezdése határozza meg, mint „az állam pénzügyi helyzetének fenntarthatósága; ezt olyan költségvetési egyenleg elérése mutatja, amely nem rendelkezik a 104. cikk (6) bekezdése értelmében vett túlzott hiánnyal”. A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 2. cikke továbbá megállapítja, hogy ez a kritérium azt jelenti, hogy „a vizsgálat időpontjában a tagállam nem áll a Tanács által a túlzott hiány fennállásáról a Szerződés 104. cikke (6) bekezdésének értelmében hozott határozat hatálya alatt”.

¹ A referenciaérték előrejelzését jelentős bizonytalanság övezi, mivel kiszámítása azon három tagállam inflációs előrejelzése alapján történik, amelyekben várhatóan a legalacsonyabb lesz az infláció az előrejelzési időszakban, így megnövekszik a lehetséges hibahatár.

² A jelentésben felhasznált adatok záró dátuma 2007. április 26.

A Szerződés 121. cikke (1) bekezdésének negyedik francia bekezdése megköveteli, hogy „a tagállam által elért konvergencia és a tagállamnak az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusában való részvételének fenntarthatósága, ami a *hosszútávú kamatszintben* tükröződik”. A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 4. cikke továbbá úgy rendelkezik, hogy „a kamatlábak konvergenciájával kapcsolatos kritérium [...] azt jelenti, hogy a vizsgálatot megelőző egy éves időszakon keresztül a tagállam átlagos nominális hosszú távú kamatlába az árstabilitást illetően legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállamét legfeljebb 2 százalékponttal haladja meg. A kamatlábakat a hosszú lejáratú államkötvények vagy azokkal összehasonlítható értékpapírok alapján mérik, a nemzeti meghatározásokban lévő különbségek figyelembevételével”.

A referenciakamatláb a számítások szerint 6,4% volt 2007 márciusában.

A Szerződés 121. cikke megköveteli más, a gazdasági integráció és a konvergencia szempontjából fontos tényezők megvizsgálását is. Az ilyen kiegészítő tényezők között van a pénzügyi és a termékpiaci integráció, a folyó fizetési mérleg alakulása, valamint a fajlagos munkaerőköltségek és más árindexek alakulása. Az utóbbiak az árstabilitás értékelésébe beletartoznak.

A 2006. decemberi konvergenciajelentésben a Bizottság úgy értékelte, hogy Ciprus a konvergenciakritériumok közül hármát teljesít (árstabilitás, az állami költségvetés helyzete és hosszú távú kamatlábak). Amíg a ciprusi központi bankról szóló 2002. évi és 2003. évi törvényt módosító törvénytervezetet el nem fogadták, Ciprus jogszabályai, különösen a ciprusi központi bankról szóló törvény, a központi banknak az euro bevezetésekor a KBER-be való integrálása tekintetében nem minősült teljes mértékben összeegyeztethetőnek a Szerződés 109. cikkével és a KBER alapokmánnal.

2. A JOGSZABÁLYOK ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGE

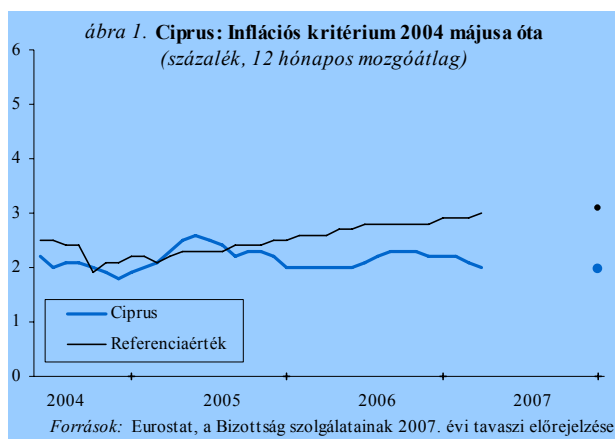
Minden fennálló összeegyeztethetlenséget megszüntet a ciprusi központi bankról szóló 2002. és 2003. évi törvényt módosító törvény, amelyet a parlament 2007. március 15-én fogadott el. A törvény elfogadása napján hatályba lépett, bár bizonyos rendelkezései az euro ciprusi bevezetésének napján lépnek hatályba. Az EK-Szerződés által az EKB-ra, KBER-re és a Tanácsra ruházott szerepek és hatáskörök figyelembe vétele érdekében a törvény számos cikket helyezett hatályon kívül vagy módosított. Ez különösen a monetáris politikára, a KBER monetáris műveleteire és eszközeire, a devizaügyletek lebonyolítására és a bankjegyek és érmék kibocsátására vonatkozó rendelkezéseket érint.

A ciprusi jogszabályok, különösen a ciprusi központi bankról szóló törvény összeegyeztethetők az EK-Szerződés előírásaival és a KBER alapokmányával.

3. ÁRSTABILITÁS

A referenciaérték betartása

A 12 havi átlagos infláció Cipruson 2005 augusztusa óta a referenciaérték alatt van. Az átlagos inflációs ráta Cipruson a 2007 márciusáig tartó 12 hónapban 2,0% volt, tehát a 3,0%-os referenciaérték alatt, és az elkövetkező hónapokban valószínűleg a referenciaérték alatt marad³.

Alapul szolgáló tényezők és fenntarthatóság

Cipruson hagyományosan viszonylag alacsony, bár időnként volatilis volt az infláció, ami a kis és nyitott gazdaságnak a külső ársokkokra való érzékenységét tükrözi. A HICP-infláció 1999–2006 között átlagosan 2,6% volt. 2000 tavaszán azonban, majd 2003 telén újra, mintegy 6%-os magasságra is elért az infláció, ez az első esetben nagyrészt a magasabb energia- és élelmiszerárakból, az utóbbi esetben elsősorban a hozzáadottérték- és a jövedéki adók kulcsainak a csatlakozással kapcsolatos emeléséből adódott. Az infláció 2006 első felében megnövekedett, de 2007 márciusában 1,4%-ra csökkent, ami nagyrészt az energia- és élelmiszerárak hullámzását tükrözi.

Az energia és a feldolgozatlan élelmiszerek nélkül számított HICP-inflációt megfékeztek, 2004 óta átlagosan 1% alatt van. A mérsékelt maginfláció arra utal, hogy negatív kibocsátási réssel és a fajlagos munkaerőköltség visszafogott emelkedésével (évente 1–2% között 2004 óta) a háttérben, a mögöttes inflációs nyomás korlátozott maradt. A szűkülő munkaerőpiac mellett az utóbbi évek bérfeszültségeit a munkkerőben a külföldi munkavállalók növekvő részarányával, valamint az állami és a magánszektorban példás bérfejelemmel enyhítették. A ciprusi font effektív árfolyama stabil volt 2005–2006-ban, így az importárak tekintetében semleges maradt.

Az olajárak kedvező bázishatásának, a ruházat és a lábbelik alacsonyabb árának és a gépjárművekre kivetett adók csökkentésének köszönhetően az infláció várhatóan alacsony marad a következő hónapokban. Középtávon az inflációs teljesítmény nagy mértékben függ az energia- és egyéb importárak alakulásától, valamint erős konjunkturális feltételek, és a kamatlábak valamint a tartalékképzési követelmény konvergenciája mellett az esetleges bér- és keresleti feszültségek megfékezésétől. Az élelmiszerek, gyógyszerek és a vendéglátás hozzáadottérték-adójának az EU-követelmények teljesítésével kapcsolatos emelése várhatóan jelentős (1 százalékpont körüli) hatást gyakorol az inflációra, amikor az eltérések 2007 végén lejárnak. Bár ez

³

A Bizottság 2007. tavaszi előrejelzése szerint Cipruson a 12-havi átlagos infláció 2007 decemberében 1,3%-ra csökken, míg a referenciaérték az előrejelzés alapján 2,8% lesz.

a hatás várhatóan ideiglenes lesz, néhány második körben jelentkező hatás nem zárható ki, különösen a hozzáadottérték-adó emeléseinek a megélhetési költségek indexébe való bevonásával.

Ciprus teljesíti az árstabilitási kritériumot.

4. KÖLTSÉGVETÉSI EGYENLEG

Ciprus jelenleg nem áll túlzott hiány fennállásáról szóló tanácsi határozat hatálya alatt, mivel a Tanács 2006. július 11-i határozata⁴ hatályon kívül helyezte a Tanács által 2004. július 5-én⁵ elfogadott, ciprusi túlzott hiány fennállásáról szóló határozatot.

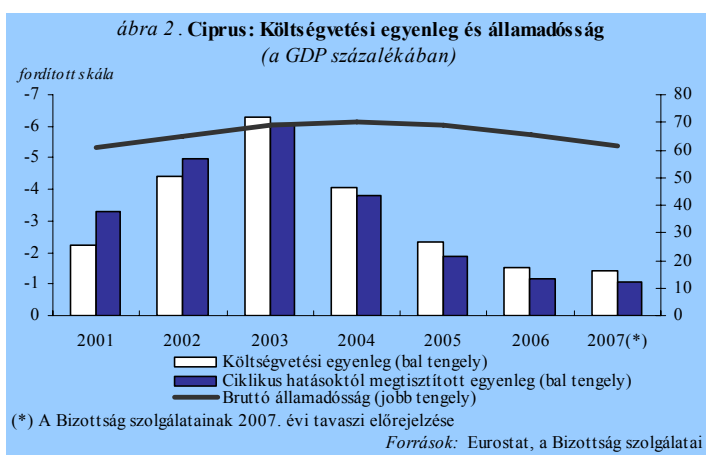
Az államháztartás hiánya 2003-ban a GDP 6,3%-ánál tetőzött, de a következő években markánsan csökkent, 2006-ban a GDP 1,5%-ára, miután erős költségvetési kiigazítást hajtottak végre 2004-ben és 2005-ben. 2007-re a Bizottság szolgáltatásainak 2007. tavaszi előrejelzése majdnem változatlan hiányt jósol (a GDP 1,4%-a).

Ciprus 2006 decemberi, aktualizált

konvergenciaprogramjáról alkotott véleményében a Tanács úgy ítélte meg, hogy a 2005-ös túlzott hiány kiigazítása után Ciprus jól halad a középtávú célkitűzés irányába és hogy a programban szereplő költségvetési stratégia elegendőnek tűnik a

középtávú célkitűzés 2008-as elérésének biztosításához. Ugyanakkor a Tanács arra is felkérte Ciprust, hogy ellenőrizze az állami nyugdíjkiadásokat, valamint hajtson végre további reformokat a nyugdíjrendszer és az egészségügy területén az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának javítása érdekében, valamint kövesse a programban előirányzott költségvetési konszolidációs pályát.

A 2006-ig tartó hét évben az összes bevétel és az összes kiadás aránya átlagában felfelé irányuló tendenciát követett. Az összes bevétel főként a strukturális és az egyszeri intézkedések keveréke miatt nőtt. Az előbbiek a hozzáadottérték-adó kulcsainak az acquis-hoz való 2004. májusi hozzáigazítását és az adóelkerüléstől való elriasztást célzó intézkedéseket tartalmazták, míg az egyszeri intézkedések a félig állami szervezetek korábbi nyereségéből beszedett rendkívüli osztalék és adóamnesztia formáját öltötték. Az elsődleges folyókiadások főként a bérek és a szociális juttatások növekedése miatt emelkedtek. 2005-től kezdve a kiadások

⁴ 2006/627/EK, HL L 256., 2006.9.20., 13-14. o.

⁵ 2005/184/EK, HL L 62., 2005.3.9., 19. o.

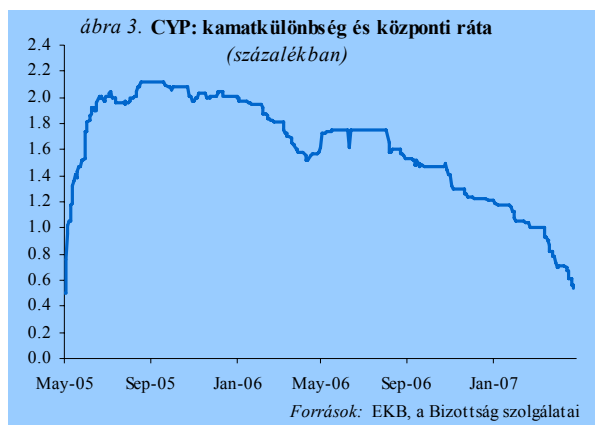
növekedését az elsődleges folyókiadások és a tőkekiadások nominális növekedési ütemére megállapított felső határ korlátozta.

Az államadósság 2000 és 2004 között felfelé irányuló tendenciát követett, de 2005 óta csökken. 2006-ban a GDP 65,3%-ára csökkent, és a Bizottság szolgálatainak 2007. tavaszi előrejelzése szerint 2007-ben tovább csökken, elérve a GDP 61,5%-át.

Ciprus teljesíti a költségvetés egyenlegével kapcsolatos kritériumot.

5. ÁRFOLYAMSTABILITÁS

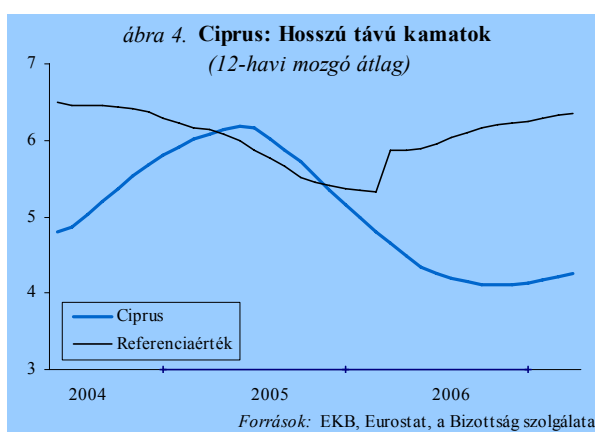
A ciprusi font az ERM II-ben 2005. május 2. óta, vagyis a jelentés elfogadásának időpontjában 24 hónapja részt vesz. Az ERM II-be való belépés előtt a ciprusi központi bank egyoldalúan az euróhoz kötötte nemzeti valutáját, és az ingadozásokat viszonylag szűk sávra korlátozta. Az ERM II-ben való részvétel (2005. április 27.-május 1.) által nem érintett értékelési időszakban a font a jövőbeli központi árfolyam közelében tartózkodott. Az ERM II-be való belépés óta a font folyamatosan az ingadozási sáv felső felében tartózkodott, közel a központi árfolyamhoz, és súlyos feszültségek nem léptek fel. A további mutatók, mint a rövid távú kamatlábak és a devizatartalékok alakulása nem jelez az árfolyamra ható feszültségeket.

Ciprus teljesíti az árfolyamkritériumot.

6. HOSSZÚ TÁVÚ KAMATOK

Az átlagos hosszú távú kamatláb Cipruson a 2007 márciusa előtti egy évben 4,2% volt, ez a 6,4%-os referenciaérték alatt van. Az átlagos hosszú távú kamatlábak Cipruson 2005 novembere óta a referenciaérték alatt vannak. A hosszú távú kamatlábak és az euro-övezettel szembeni különbségek Cipruson az elmúlt néhány évben jelentősen csökkentek. Az euro-övezettel szembeni alacsony hozamkülönbségek arról tanúskodnak, hogy a piacok által beárazott fennmaradó országkockázat korlátozott.

Ciprus a hosszú távú kamatlábak konvergenciájának kritériumát teljesíti.

7. TOVÁBBI TÉNYEZŐK

Az értékelés során további tényezőket is megvizsgáltak, beleértve a termék- és pénzügyi piacok integrációját és a fizetési mérleg alakulását. A ciprusi gazdaság nagy mértékben integrálódott az EU-hoz. Különösen a kereskedelem és a közvetlen tőkebefektetések növekednek, és a ciprusi pénzügyi rendszer szilárdan összekapcsolódik az EU és más országok pénzügyi rendszereivel, a külföldi bankok Cipruson működő fiókjai és leányvállalatai révén. A ciprusi folyó fizetési mérleg hiánya az utóbbi években nőtt, a GDP 3,2%-át kitevő 2003-as értékről a GDP 5,9%-ára 2006-ban. A kombinált folyó fizetési és tőkemérleg hiánya ebben az időszakban a GDP 1,9%-áról az 5,9%-ára nőtt. A folyó fizetési mérleg hiánya a kereskedelmi és a szolgáltatási mérleg közötti jelentős különbséget tükrözi. A szolgáltatási mérleg jelentős többlete jellemzően nem egyenlíti ki a kereskedelmi mérleg igen nagy hiányait és a negatív jövedelmi mérleget. Finanszírozási oldalon a nettó közvetlen tőkebefektetések beáramlása a folyó fizetési mérleg jelentős részét tette ki.

* * *

A konvergencia-kritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés figyelembe vételével a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Ciprus elérte a fenntartható konvergencia magas fokát.